

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ
ΣΧΟΛΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ, ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΕΘΝΩΝ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Για το μάθημα του 4^{ου} εξαμήνου «Διπλωματία και Στρατηγική των Μεγάλων Ευρωπαϊκών Δυνάμεων» υπάρχει η ιστοσελίδα <http://www.ifestosedu.gr/75%20Big%20Eur%20Powers14.htm>, η οποία θα ενημερώνεται διαρκώς κατά την διάρκεια του εξαμήνου.

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΔΥΝΑΜΕΩΝ,
Τετάρτη 1215-1400, 107 Πέμπτη 16:15 -18:00, 203
Διδάσκοντες Καθηγητής Παναγιώτης Ήφαιστος και Επίκουρη Καθηγήτρια Φωτεινή
Ασδεράκη

Περιεχόμενο και προσανατολισμοί του μαθήματος

Το μάθημα *Διπλωματία και Στρατηγική των Μεγάλων Ευρωπαϊκών Δυνάμεων* έχει ως κύριο σκοπό να ενώσει πολλά νήματα άλλων μαθημάτων του προγράμματος σπουδών που αφορούν την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση, τις Ευρωατλαντικές σχέσεις και την στρατηγική ανάλυση.

Για αντικειμενικούς λόγους, η διδασκαλία και η διδακτέα ύλη που προτείνονται βρίσκονται στην αιχμή της επιστημονικής συζήτησης για την σύγχρονη ευρωπαϊκή πολιτική αλλά και της συντρέχουσας κρίσης που κατατρώχει την ΕΕ τα τελευταία χρόνια. Αυτό γιατί η ωρίμανση του φαινομένου της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης συνοδεύεται και με ανάδειξη των κύριων διαμορφωτικών αξόνων της μεταπολεμικής Ευρώπης:

Την στρατηγική δομή, τα σχετικά ευρωστρατηγικά ζητήματα, τις ευρωατλαντικές σχέσεις, την στρατηγική των μεγάλων ευρωπαϊκών δυνάμεων, τα βαθύτερα στρατηγικά και οικονομικά αίτια δημιουργίας της ΟΝΕ το 1992 και την μετεξέλιξη των ζητημάτων άμυνας και ασφάλειας όπως εξελίχθηκαν διαχρονικά. Παρόμοια με άλλα συγγενή μαθήματα, η διδασκαλία και η μελέτη των κειμένων που θα αναφέρουμε σκοπό έχουν να οδηγήσουν σε μια βαθύτερη κατανόηση των ευρωπαϊκών πολιτικών, οικονομικών και στρατηγικών εξελίξεων από το 1945 μέχρι σήμερα.

Ένα μεγάλο μέρος της ανάλυσης θα εστιαστεί στην στρατηγική των τριών μεγάλων δυνάμεων, δηλαδή της Γαλλίας, της Μεγάλης Βρετανίας και της Γερμανίας. Οι δύο πρώτες, πρωταγωνίστησαν και στα τρία κύρια πεδία ενδιαφέροντος του μεταπολεμικού διεθνούς συστήματος, του ευρωπαϊκού, του ευρωατλαντικού και του πλανητικού. Δεν είναι μόνο το γεγονός ότι οι μεγάλες δυνάμεις της Ευρώπης διαδραματίζουν πολύ σημαντικό ρόλο σε όλα τα ζητήματα που αφορούν την ευρωπαϊκή πολιτική. Ταυτόχρονα κατέχουν μια σημαντική θέση και ένα σημαίνοντα ρόλο στις σύγχρονες διεθνείς σχέσεις.

Διαδοχικά, θα εξεταστούν οι κύριοι άξονες και οι στρατηγικοί προσανατολισμοί της Γαλλίας και της Μεγάλης Βρετανίας. Η ανάλυση της στρατηγικής αυτών των δυνάμεων έχει πολλούς στόχους. Πέραν της αυτονόητης προσπάθειας να γίνουν κατανοητά τα κύρια ζητήματα της εθνικής τους στρατηγικής θα επιχειρηθεί να συνδεθεί η ανάλυση με εμπράγματα ζητήματα χάραξης και εκπλήρωσης μιας εθνικής στρατηγικής. Ως προς το σκέλος της εξέτασης της στρατηγικής της Μεγάλης Βρετανίας και της Γαλλίας είναι, κατά

κάποιο τρόπο, εφαρμοσμένη στρατηγική που συμπληρώνει τις γνώσεις στα στρατηγικά μαθήματα του προγράμματος σπουδών.

Κατά την διάρκεια της διδασκαλίας, μεταξύ πολλών άλλων, θα εξετάσουμε, με αφορμή τις δύο αυτές χώρες, την χάραξη στρατηγικών προσανατολισμών, τα κύρια χαρακτηριστικά ενός στρατηγικού δόγματος το οποίο εκπληρώνει το εθνικό συμφέρον ενός κράτους, τη σχέση μέσω των σκοπών, ζητήματα πολιτικής φιλοσοφίας των διεθνών σχέσεων όπως αυτά διατυπώθηκαν από τις πολιτικές και πνευματικές ηγεσίες των χωρών αυτών και ζητήματα σχέσεων μικρών και μεγάλων δυνάμεων (patron-client relations).

Η εξέταση της εξέλιξης των σχέσεων της Βρετανίας - Γαλλίας, καθώς και των σχέσεων αμοιτέρων με την Γερμανία, θα κάνουν πιο κατανοητές τις βαθύτερες διαμορφωτικές δυνάμεις της διαδικασίας ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης καθώς και τις ρίζες και τα βαθύτερα χαρακτηριστικά των ενοποιητικών βημάτων συμπεριλαμβανομένης και της Οικονομικής και Νομισματικής Ενοποίησης (ONE). Ταυτόχρονα, θα γίνουν πιο κατανοητές οι θεωρίες ολοκλήρωσης καθώς θα εξεταστούν υπό το πρίσμα της εφαρμοσμένης πολιτικής εκείνων των ευρωπαϊκών κρατών που διαδραμάτισαν κεντρικό ρόλο στην εκκίνηση και στην διαμόρφωση του εγχειρήματος της ολοκλήρωσης.

Σταδιακά και ενόσω θα εξελίσσεται η διδασκαλία, θα γίνει κατανοητό ότι κεντρικό ρόλο στις ευρωπαϊκές εξελίξεις του 19ου και 20ου αιώνα διαδραματίζει το "Γερμανικό ζήτημα". Το ζήτημα αυτό, το οποίο εξετάζεται υπό ιστορικό και σύγχρονο (μεταπολεμικό) πρίσμα, θα καταστήσει κατανοητό τον ρόλο της Γερμανίας και κυρίως τον χαρακτήρα των ενδο-ευρωπαϊκών σχέσεων, κυρίως αυτών που επηρεάζουν την εξέλιξη και διαμόρφωση της διαδικασίας ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης.

Ιδιαίτερα ως προς το Γερμανικό ζήτημα, χρήζει να τονιστεί πως δεν είναι μόνο το γεγονός ότι οι προσφερόμενες γνώσεις εξειδικεύουν τους φοιτητές όσον αφορά τα κυριότερα ζητήματα που αφορούν την Ευρώπη κατά την διάρκεια της συντρέχουσας κρίσης αλλά επίσης και το γεγονός ότι θα τους κάνει να σκεφτούν για τις τάσεις όπως προβάλλονται στον 21ο αιώνα.

Αξίζει να τονιστεί στους φοιτητές ότι μετά από διδασκαλία δύο σχεδόν δεκαετιών αυτού του μαθήματος –δημιουργήθηκε στο πλαίσιο της Έδρας Jean Monnet, όπως και το συμπληρωματικό μάθημα εμβάθυνσης περί την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση με τίτλο «Ευρωπαϊκή άμυνα, ασφάλεια και πολιτική ενοποίηση», το οποίο θα διδαχθεί το 6ο εξάμηνο– η πείρα διδάσκει ότι πρόκειται για ένα από τα πλέον ενδιαφέροντα γνωστικά πεδία τόσο των ευρωπαϊκών σπουδών όσο και της στρατηγικής ανάλυσης. Επιπλέον, η ανάλυση της Γαλλικής στρατηγικής και των πολιτικοφιλοσοφικών επιλογών του Προέδρου Ντε Γκολ μας εισάγει στα βαθύτερα ζητήματα πολιτικής φιλοσοφίας του διεθνούς συστήματος και της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης.

Αφενός, όσον αφορά τις ευρωπαϊκές σπουδές, γίνονται κατανοητές οι βαθύτερες διαμορφωτικές δυνάμεις της διαδικασίας ολοκλήρωσης αλλά και των διαμορφωτικών παραγόντων των θεμελιωδών χαρακτηριστικών της, αφετέρου, όσον αφορά τις στρατηγικές σπουδές, οι φοιτητές έχουν την ευκαιρία να παρακολουθήσουν την εμπράγματη στρατηγική σημαντικών κρατών της ευρωπαϊκής και διεθνούς πολιτικής. Επιπλέον, σε αυστηρά αξιολογικά ελεύθερη βάση, εμβαθύνουμε ζητήματα πολιτικής θεωρίας που αφορούν τις προσπάθειες ένωσης κρατών.

Θα γίνουν βαθύτερα κατανοητοί, επίσης, οι κεντρικοί άξονες της ευρωπαϊκής διπλωματίας, καθώς επίσης και τα χαρακτηριστικά της Ευρωπαϊκής άμυνας και ασφάλειας όπως διαμορφώθηκαν στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Συνεργασίας, και της μετεξέλιξής της κατά την διάρκεια των δεκαετιών 1980, 1990, 2000.

Εργασίες.

Σύμφωνα με τις ανακοινώσεις κατά την διάρκεια της διδασκαλίας που θα προϋποθέτουν ελάχιστο παρουσιών και εργασία που θα συζητείται ανάλογα με το θέμα στην τάξη καθ' όλη την διάρκεια του εξαμήνου. Τυχόν εργασίες δεν είναι απαλλακτικές αλλά ενισχυτικές του βαθμού εφόσον το γραπτό είναι προβιβάσιμο.

Βιβλιογραφία.

Η δήλωση συγγραμμάτων για το φετινό εξάμηνο έχει ως εξής: Π. Ήφαιστος, *Διπλωματία και Στρατηγική των Μεγάλων Ευρωπαϊκών Δυνάμεων, Γαλλία, Μεγάλη Βρετανία, Γερμανία* (Εκδόσεις Ποιότητα)

Η υποχρεωτική δήλωση συγγραμμάτων η οποία λόγω περικοπών επανήλθε στο ένα μόνο βιβλίο, δεν είναι περιοριστική. Τα ζητήματα που διδάσκονται στο πρόγραμμα σπουδών απαιτούν συνδυαστική μελέτη σύνθετων και αλληλένδετων γνωστικών πεδίων τα οποία δεν είναι δυνατό να συμπεριλαμβάνονται όλα σε ένα μόνο βιβλίο. Γι' αυτό, στην βιβλιογραφία συμπεριλαμβάνονται όλα τα βιβλία τα οποία το πανεπιστήμιο έχει προμηθεύσει στους φοιτητές σε παρελθόντα έτη ή στο ίδιο εξάμηνο, βιβλία τα οποία βρίσκονται στην βιβλιοθήκη του πανεπιστημίου και αναρτημένα κείμενα στα οποία θα παραπέμπουμε. Σε κάθε περίπτωση, η διδασκαλία θα καλύψει σφαιρικά και περιεκτικά όλο το γνωστικό πεδίο όπως ορίζεται στο πρόγραμμα σπουδών και ο τελικός έλεγχος γνώσεων θα στηριχθεί σε αυτή.

Οι φοιτητές καλούνται να αναζητήσουν και να μελετήσουν και τα εξής κείμενα ή οποιαδήποτε άλλα σχετίζονται με τα γνωστικά πεδία που διδάσκονται.

Κ. Αρβανιτόπουλος / Π. Ήφαιστος, *Ευρωατλαντικές σχέσεις* (Εκδόσεις Ποιότητα) κεφ. 1.

Π. Ήφαιστος, *Θεωρία διεθνούς και ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης* (Εκδόσεις Ποιότητα), ιδιαίτερα το κεφάλαιο για την γκολική προσέγγιση και τα παραρτήματα.

Π. Ήφαιστος, *Κοσμοθεωρία των Εθνών συγκρότηση και συγκράτηση των κρατών, της Ευρώπης και του κόσμου* (Εκδόσεις Ποιότητα 2009). Το κεφάλαιο 6 αυτό του βιβλίου και οι σημειώσεις τέλους που ανήκουν σε αυτό το κεφάλαιο είναι συμπληρωματική ανάλυση του δηλωθέντος συγγράμματος.

Τα δοκίμια που είναι αναρτημένα στην ιστοσελίδα του Π. Ήφαιστου www.ifestosedu.gr

► [Το Θολό Ιδεολογικό Βασίλειο Της Ευρωπαϊκής](#)

[Ολοκλήρωσης](#)

► ["Πλανητικοποίηση Και Το Ζήτημα Της Διεθνούς Και](#)

[Ευρωπαϊκής Διακυβέρνησης](#)

► [ONE: Πολιτικοστρατηγικές παράμετροι](#)

► [ΕΕ, ONE και η προαναγγελθείσα κρίση](#)

► [Γερμανικό ζήτημα και ΕΕ](#)

► Περισσότερη ή λιγότερη Ευρώπη;

- ► Περιφερειακές διενέξεις και οι μεγάλες δυνάμεις
- ► Το Κονσέρτο Δυνάμεων και σύγχρονη διεθνής πολιτική
- ► Στρατηγική αντιπαράθεση στην μεταψυχροπολεμική εποχή
- ► The Big European states's strategic cultures
- ► Προοπτικές Ευρώπης στους τομείς της στρατηγικής

Στο ► ΕΕ: Στρατηγικές σεισμικές πλάκες
<http://www.ifestosedu.gr/111SEUstrategicIssues.htm> επίσης, γίνεται μια σύντομη ολιστική ανάλυση των μεταψυχροπολεμικών τάσεων. Στην ίδια σελίδα είναι αναρτημένος και σχολιασμένος ένας σημαντικός λόγος για την Ευρώπη του Βρετανού πρωθυπουργού.

Καλείστε επίσης να διαβάσετε προσεκτικά τρία αναρτημένα κείμενα ► ONE-Ελλάδα: Τρεις έγκαιρες προειδοποιήσεις (<http://www.ifestosedu.gr/111ONEGreeceWarning.htm>) για να γίνει επακριβώς κατανοητή η εμπράγματη σημασία των αναλύσεων του μαθήματος αυτού αλλά και άλλων συγγενών που διδάσκονται στο πρόγραμμα σπουδών και που καθιστούν αντιληπτό το πώς η προσφερόμενη γνώση οδηγεί σε θέσεις για πιο ορθολογιστικές στρατηγικές, στο διπλωματικό, οικονομικό και θεσμικό επίπεδο.

Καθιστούν επίσης κατανοητό ότι η ερμηνεία διαχρονικών και σύγχρονων γεγονότων δεν συναρτάται με γνώμες και ιδεολογικές θέσεις αλλά, μεταξύ άλλων, με κατανόηση των δομών, της φυσιογνωμίας τους και των λειτουργιών τους, των σκοπιμοτήτων των εμπλεκόμενων κρατών, των προβλημάτων και προοπτικών και την σημασία της πολιτικά ορθολογικής θέσμισης της ισχύος διανεμητικών προεκτάσεων και τις διαφορές ενδοκρατικού και διακρατικού επιπέδου ακόμη και στον πλέον θεσμισμένο διακρατικό χώρο, αυτό της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης.

Μερικές διαφάνειες: Δεν προσφέρονται για μελέτη αλλά ως οδηγός μελέτης κύριων ζητημάτων

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΚΑΙ ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΕΕ - «4 ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ»

Stanley Hoffman, 1966: «παράδοξο Ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης»

"Για τρεις λόγους, η ενοποιητική διαδικασία υπήρξε το θύμα και το αποτέλεσμα της η επιβίωση του έθνους - κράτους. Ο ένας λόγος χαρακτηρίζει κάθε διεθνές σύστημα και οι άλλοι δύο μόνο το Ευρωπαϊκό σύστημα. Η εσωτερική λογική και ο τρόπος εξέλιξης κάθε διεθνούς συστήματος βρίσκεται στην διαφορά των εσωτερικών του συντελεστών, στις γεωϊστορικές συνθήκες που το χαρακτηρίζουν και τις εξωτερικές επιδιώξεις των μονάδων που το συνθέτουν. Κάθε σύστημα χαρακτηριζόμενο από κατατεμαχισμό [σημείωση: δηλαδή οργανωμένο σε ανεξάρτητες, ετερογενείς, ανομοιογενείς και κυρίαρχες μονάδες], τείνει, με την δυναμική που αναπτύσσει η ενυπάρχουσα ανισότητα να αναπαραγάγει την ετερότητα".

Δηλαδή, -Διαιωνίστηκε και ενισχίθηκε το έθνος-κράτος, -Ενισχύθηκε η κρατική κυριαρχία, οι θεσμοί, ο πολιτισμός, η οικονομία των κρατών μελών καθώς και η θέση τους στο διεθνές σύστημα. -Η ετερότητα αναπαράγεται και αυξάνεται

Hedley Bull, 1982: Μορφή Χαρακτήρας του Ευρωπαϊκού Πολιτικού Συστήματος

«Δεν υπάρχει υπερεθνική κοινότητα στην Δυτική Ευρώπη. Υπάρχει μια ομάδα κρατών (επιπλέον, εάν υπήρχε μια υπερεθνική εξουσία στη Δυτική Ευρώπη θα ήταν πηγή αδυναμίας και όχι ισχύος ως προς την αμυντική πολιτική. Αυτό που είναι πηγή ισχύος στην Ευρώπη είναι το έθνος-κράτος – δηλαδή η Γαλλία, η Γερμανία, η Βρετανία – και η ικανότητά τους να εμπνεύσουν πίστη και νομιμοφροσύνη στα θέματα του πολέμου). Υπάρχει ένα κονσέρτο κρατών, των οποίων η βάση είναι μια περιοχή ως προς την οποία πιστεύεται πως υπάρχουν κοινά συμφέροντα μεταξύ των μεγαλύτερων δυνάμεων. Η ιστορία των Ευρωπαίων είναι μια ιστορία εγγενούς-ενδημικής σύγκρουσης. Εάν πρόσφατα απέκτησαν τη συνήθεια της συνεργασίας (σημείωση: στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης), αυτό έγινε υπό την ομπρέλα των ΗΠΑ και υπό την απειλή εξ ανατολών. Ακόμη και η απλή σκέψη ότι τα ευρωπαϊκά κράτη συνιστούν μια “κοινότητα ασφαλείας” ή μια “περιοχή ειρήνης” είναι ευσεβής πόθος, εάν αυτό σημαίνει ότι πόλεμος μεταξύ τους δεν θα υπάρξει ξανά, και όχι ότι δεν υπήρξε τα τελευταία χρόνια και ότι είναι εκτός λογικής εάν υπάρξει ξανά».

Δηλαδή: Αμφισβητήθηκε η βιωσιμότητα της ολοκλήρωσης στη βάση ωφελμιστικών κριτηρίων, -έθεσε ερωτηματικά για τον χαρακτήρα των συγκλίσεων, επειδή αυτές, πρωτίστως, στηρίζονται στην (εφήμερη;) συμφωνία των μεγάλων ευρωπαϊκών δυνάμεων, - έθεσε ερωτήματα για το κατά πόσον το ευρωπαϊκό οικοδόμημα είναι τρωτό στις διεθνείς διακυμάνσεις και ευάλωτο σε ενδοευρωπαϊκές ανακατατάξεις. - έθεσε ερωτήματα για την σχέση της σταθερότητας της Ευρώπης σε αναφορά με την διεθνή κατανομή ισχύος και τις στρατηγικές δομές. -άφησε ανοικτό το θέμα των διλημάτων ασφαλείας και των ηγεμονικών συμπεριφορών.

Kenneth Waltz, 1979: Η σημασία της κατανομής ισχύος και των στρατηγικών δομών

Πριν τον πόλεμο, το βασικό αίτιο πολέμου ήταν τα διλήματα ασφαλείας. Η συνεργασία ήταν δύσκολη λόγω της ανησυχίας μεγαλύτερων σχετικών κερδών από την άλλη πλευρά. Ο διπολισμός εξάλειψε ή αποδυνάμωσε μερικούς από αυτούς τους παράγοντες και έκανε τα κράτη της δυτικής Ευρώπης «καταναλωτές ασφαλείας».

Για πρώτη φορά οι καθοριστικοί παράγοντες της Ευρωπαϊκής άμυνας και ασφάλειας βρίσκονταν εκτός Δυτικής Ευρώπης. τα θέματα πολέμου και ειρήνης συνδέονταν με την διπολική αντιπαράθεση των δύο υπερδυνάμεων και την κατανομή ισχύος που αυτή δημιουργούσε και η οποία ευνοούσε την διαδικασία ολοκλήρωσης: « Η Βρετανία, η Γαλλία, η Γερμανία και η Ιταλία, υπό την σκιά των υπερδυνάμεων, διαπίστωσαν γρήγορα πως ο πόλεμος μεταξύ τους είναι αντιπαραγωγικός και σύντομα άρχισαν να πιστεύουν πως είναι, επίσης, αδύνατος. Επειδή η ασφάλεια όλων βασιζόταν στις επιλογές των άλλων και όχι στις δικές τους, ήταν εφικτό να γίνουν ενοποιητικά βήματα »

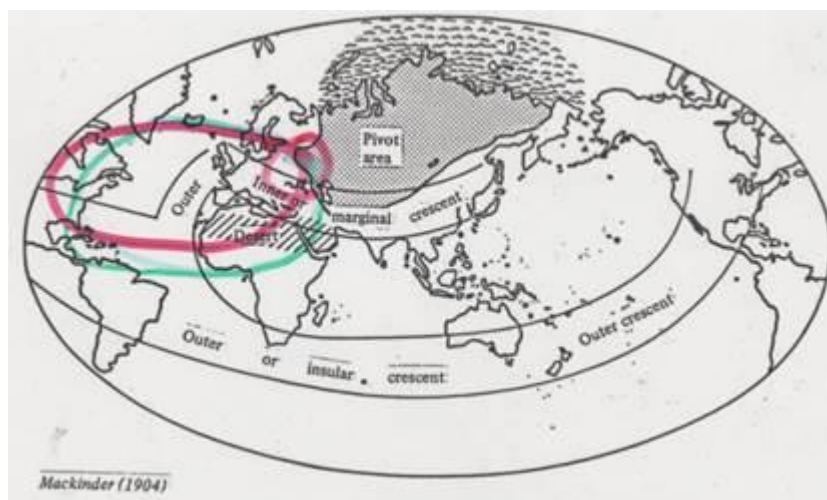
Josef Joffe το 1984: «Οι αμερικανοί σώζουν τους ευρωπαίους από τους εαυτούς τους».

“η θεωρία των συμμαχιών υποστηρίζει, τα κράτη συνασπίζονται για να εξασφαλίσουν την ασφάλειά τους. Στην περίπτωση του ΝΑΤΟ, όμως, τα κράτη μέλη συνασπίστηκαν επειδή η ασφάλειά τους εξασφαλιζόταν από έναν ισχυρό εξωτερικό συντελεστή ο οποίος πρόσφερε αξιόπιστα εσωτερική και εξωτερική τάξη και ασφάλεια στην Δυτική Ευρώπη. ... χωρίς τις Ηνωμένες Πολιτείες, η Δυτική Ευρώπη μπορεί να επιστρέψει σε εξισορροπητικές διαδικασίες της προπολεμικής περιόδου αντί να προχωρήσει στην ενοποιητική διαδικασία. Ο αδύναμος θα αισθανθεί ξανά ανησυχία για τις προθέσεις του ισχυρού και ο ισχυρός - όπως η Μεγάλη

Βρετανία, η Γαλλία και η Γερμανία - θα αρχίσουν, για ακόμη μια φορά, να ανησυχούν για τις προθέσεις αλλήλων. ... Η επαγωγική συνέπεια μιας Δυτικής Ευρώπης πλην τις Ηνωμένες Πολιτείες είναι μια πυρηνική Γερμανία με άλλα Ευρωπαϊκά κράτη να ακολουθούν ... Οι Ηνωμένες Πολιτείες, απαλλάσσοντας τους Ευρωπαίους από την ανάγκη μιας αυτόνομης άμυνας απομάκρυνε τα συστημικά αίτια των συγκρούσεων στα οποία οφείλονται τόσο πολλοί Ευρωπαϊκοί πόλεμοι στο παρελθόν. Με το ΝΑ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΕΙ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ ΑΠΟ ΑΛΛΟΥΣ ΟΙ ΗΝΩΜΕΝΕΣ ΠΟΛΙΤΕΙΕΣ ΤΟΥΣ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΥΝ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΕΑΥΤΟΥΣ ΤΟΥΣ"

Δηλαδή, τονίστηκαν: -η σημασία των δομικών και στρατηγικών παραμέτρων, -ο σταθεροποιητικός ρόλος των ΗΠΑ, -Οι υποβόσκουσες τάσεις όσον αφορά το Γερμανικό ζήτημα, -Ο ευάλωτος χαρακτήρας των ενδοευρωπαϊκών ισορροπιών και της ενδοευρωπαϊκής κατανομής ισχύος

Πόλοι ισχύος, συμμαχίες. Γεωπολιτικά και γεωστρατηγικά δεδομένα μετά τον Β Παγκόσμιο Πόλεμο

Αναδημοσίευση από το Κ. Αρβανιτόπουλος / Π. Ήφαιστος, *Ευρωατλαντικές σχέσεις* (Εκδόσεις Ποιότητα) κεφ. 1

Ορισμός των κύριων αξόνων του μαθήματος όπως διατυπώνεται στο πρόγραμμα σπουδών

Το μάθημα αυτό προσφέρεται στους φοιτητές παράλληλα με τα υπόλοιπα μαθήματα που

περιστρέφονται γύρω από θεσμικά, οικονομικά και ιστορικά μαθήματα για την ευρωπαϊκή

ολοκλήρωση. Η ανάλυση θα αφορά πρωτίστως τα ευρωστρατηγικά ζητήματα και τις συναρτήσεις τους με το ευρωατλαντικό επίπεδο. Αυτό σημαίνει τέσσερις βασικούς άξονες γύρω από τους οποίους θα εξελιχθεί το μάθημα.

Πρώτον, την ιστορικοστρατηγική συγκρότηση μετά τον Β Παγκόσμιο Πόλεμο στην Ευρώπη και στον κόσμο και τον τρόπο που επηρεάστηκε η διπλωματία και η στρατηγική των

Μεγάλων Ευρωπαϊκών Δυνάμεων, δηλαδή της Γαλλίας, της Μεγάλης Βρετανίας και της Γερμανίας.

Δεύτερον, την συγκρότηση, την δομή και την εξέλιξη των στρατηγικών των τριών αυτών δυνάμεων.

Τρίτον, τον τρόπο που αυτές οι στρατηγικές επηρέασαν την δημιουργία, την ανάπτυξη, την διαμόρφωση και την θεσμικοπολιτική συγκρότηση της ΕΕ. Πιο συγκεκριμένα, θα εξεταστεί ο κεντρικός ρόλος των τριών δυνάμεων σε όλους τους μεταπολεμικούς σταθμούς της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης και τα αίτια των φυσιογνωμικών χαρακτηριστικών της ΕΕ ανάλογα και αντίστοιχα με τις στρατηγικές επιλογές των μεγάλων δυνάμεων της Ευρώπης.

Τέταρτον, τόσο σε αναφορά με την μεταψυχροπολεμική εποχή όσο και 16 τον Ψυχρό Πόλεμο, η ανάλυση συνδέει τις εξελίξεις με τέσσερα κεντρικά ζητήματα που επηρέασαν την ευρωστρατηγική δομή:

α) τις σχέσεις με τις ΗΠΑ,

β) το «γερμανικό ζήτημα»,

γ) τις ρευστές στρατηγικές σχέσεις στο τρίγωνο Γαλλία-Βρετανία-Γερμανία και

δ) την δημιουργία της ΟΝΕ, καθώς και όλα τα συμπαρομαρτούντα στρατηγικά και κύρια οικονομικά ζητήματα που αφορούν την οικονομική ενοποίηση. Ενόψει εξελίξεων μετά το 2008 η ανάλυση αυτή καθίσταται κάτι περισσότερο από καιρία, καθότι προσφέρει θεωρητική και περιπτωσιολογική περιγραφή και ερμηνεία των κύριων αιτιών της κρίσης και των κύριων ζητημάτων που τίθενται στην ευρωπαϊκή πολιτική σκηνή στο κατώφλι του 21ου αιώνα και που αφορούν ζωτικά το μέλλον της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης. Οι φοιτητές καλούνται να μελετήσουν επιμελώς τα κείμενα που τους προτείνουμε, να προσέρχονται στην αίθουσα διδασκαλίας και να συμμετέχουν με σχόλια και ερωτήματα. Η μελέτη κατά την διάρκεια του εξαμήνου είναι κάτι περισσότερο από αναγκαία. Το σύγγραμμα που προτάθηκε είναι το Διπλωματία και Στρατηγική των Μεγάλων Ευρωπαϊκών Δυνάμεων. Πέραν αυτών θα εξεταστεί ποια άλλα συναφή κείμενα διαθέτουν οι φοιτητές για να γίνουν εκλεκτικές αναφορές. Ο τελικός γραπτός έλεγχος γνώσεων θα στηριχθεί στην διδασκαλία, σε αυτά που θα ειπωθούν στις συναντήσεις μας και σε συναφή δοκίμια ή άρθρα στα οποία θα αναφερθούμε κατά την διάρκεια του έτους

Για μετάβαση σε διαφάνεια η οποία συμπεριλαμβάνει σχηματικά τις αλληλοσυνδέσεις των τομέων του μαθήματος αλλά και άλλων συγγενών μαθημάτων πατήστε [εδώ](#)

Π. Ήφαιστος – P. Ifestos

www.ifestosedu.gr – info@ifestosedu.gr

<https://www.facebook.com/p.ifestos>

<https://www.facebook.com/Ifestos.DimotisBBB>

<https://www.facebook.com/panayiotis.ifestos>